

Handläggare: Kicki Tepphag Olson
Telefon: 08-50833690

Till
Utbildningsnämnden
2013-03-14

Utökad valfrihet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS – korttidstillsyn till skolungdom över 12 år

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr 326-686/2012..

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande.

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet ”Utökad valfrihet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS – korttidstillsyn för skolungdom över 12 år”, till utbildningsnämnden.

I ärendet föreslås att korttidstillsyn för barn och ungdomar över 12 år, en insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), ska införas i stadens valfrihetssystem från och med den 1 januari 2014 och att verksamheterna för korttidstillsyn ska upphandlas enligt Lagen om valfrihetssystem, LOV.

Stadsledningskontoret föreslår att ett valfrihetssystem för en LSS-insats inom omsorg för personer med funktionsnedsättning – korttidstillsyn för skolungdom över 12 år – införs i Stockholms stad. Drygt 300 elever har idag korttidstillsyn. 22 kommunala

grund- och gymnasieskolor utför korttidstillsynsverksamhet läsåret 2012/2013 för cirka 220 barn/ungdomar. Verksamheten erbjuds av knappt 60 utförare varav 25 privata utförare.

I stadsledningskontorets förslag sägs att beslut om korttidstillsyn fattas från och med det att ungdomen börjar i årskurs 7. Beslut kan också fattas under sommaren efter avslutad årskurs 6, i de fall den enskilde begär det. För att inga luckor i barnets fritidsverksamhet ska uppstå behöver, enligt förvaltningens uppfattning, tidpunkt för beviljandet av korttidstillsyn synkroniseras med skollagens bestämmelse, det vill säga att beslut om korttidstillsyn kan fattas först efter vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

Enligt förvaltningens mening behöver det redan nu förtydligas vad det konkret innebär att respektive stadsdelsnämnd, enligt förslaget, bedömer eventuella förändringar i ersättningsnivåer; hur länge följer den tidigare nivån/behovsgruppen med, i vilka sammanhang bedöms förändringarna etc.

En översiktlig beräkning av konsekvenserna för skolorna av de föreslagna ersättningsnivåerna visar att de kommunala grund-/grundsärskolorna får en minskad ersättning för korttidstillsynen, cirka 900 000 kr per år, jämfört med i dag.

Dokumentationskraven, enligt bestämmelserna i LSS, medför en ökad administration för skolorna, enligt förvaltningens uppfattning.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss om utökad valfrihet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS - korttidstillsyn till skolungdom över 12 år.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom förvaltningens ledningsstab i samverkan med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och administrativa avdelningen.

Bakgrund

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år är en insats enligt LSS. Korttidstillsyn ges före skolan och efter skolans slut, under lov dagar, studiedagar och under loven.

I samband med övertagandet av landstingets omsorgsverksamhet 1995 beslutade kommunfullmäktige i december 1994, att dåvarande skolstyrelsen skulle ansvara för insatsen korttidstillsyn. Enligt beslut i kommunfullmäktige genomförde utbildningsnämnden den 1 januari 2005 en omorganisation som bland annat

resulterade i att hela ansvaret för insatsen korttidstillsyn överfördes till stadsdelsnämnderna. Samtidigt omfördelades 60 mnkr från utbildningsnämnden till stadsdelsnämnderna.

Den 1 oktober 2011 hade 308 elever i Stockholms stad korttidstillsyn. Det finns fyra olika regiformer för korttidstillsyn:

- skolornas fritidsverksamhet (i såväl kommunala som fristående skolor)
- enskilda utförare till exempel fristående skola
- stadsdelsnämndernas egen regi-verksamhet
- entreprenader

Under 2011 fanns det totalt 57 utförare som erbjöd korttidstillsyn. Av dessa var 30 utförare i egen regi, 25 enskilda utförare samt 2 entreprenader. Läsåret 2012/2013 bedriver 22 kommunala skolor i Stockholms stad korttidstillsyn.

Kostnaderna för korttidstillsyn varierar mellan stadsdelsnämnderna bland annat beroende på antalet barn som omfattas av korttidstillsyn i respektive stadsdelsförvaltning. Den totala kostnaden för stadsdelsnämnderna uppgick 2011 till 64,8 mnkr. Skälet till att kostnaderna varierar är dels den enskildes behov av stöd men också avsaknaden av ett gemensamt ersättningssystem. Stadsdelsnämndernas ersättning till den egna regin är ofta, men inte alltid, den ersättning som utbildningsnämnden tidigare bedömt för särskolebarn i fritidshem för barn upp till 12 år. Ersättningen till enskilda utförare inklusive fristående skolor avtalas genom individuella avtal och kan variera bland annat på grund av funktionsnedsättningens omfattning.

Tilläggschablon för fritidshem för elever mottagna i grundsärskola upphör att gälla efter vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Därefter kan elev beviljas korttidstillsyn enligt LSS. Kostnaderna faller då på verksamhetsområdet funktionsnedsättning på respektive stadsdelsnämnd.

Ärendet

I arbetet med att ta fram ett förslag till ersättningssystem för korttidstillsyn har följande parametrar beaktats:

- timersättning
- öppettider
- lokaler
- övriga kostnader

- utbildning
- innehåll/aktiviteter

Timersättning

För att få fram en relevant timersättning har beräkningen utgått från följande:

- en snittkostnad för personal (vårdare 2011)
- semestertillägg
- semestervikarie/sjukvikarie (5,5 veckors ledighet per år)
- tid för utbildning
- rast m.m. (räknat på 8% kringtid)
- personalförsäkring
- ledning (räknat på en chef på 20 personer)
- hyra (snitt av daglig verksamhet och fritidsverksamhet)
- övrigt (9,7% enligt schablon från daglig verksamhet)
- central administration (avser program 0 på sdn 3,5%)

Den timersättning som räknats fram är 280 kronor. Utifrån framräknad timersättning har därefter beräkningar gjorts för att hitta vilken ersättning som är relevant med hänsyn till bland annat personaltäthet i snitt, beräknat genomsnitt av närvarotid på korttidstillsyn samt indelning av ersättning i hel- och deltid.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar införa en ersättningsmodell med tillhörande ”peng” för korttidstillsyn. Förslaget innebär inte någon förändring av nuvarande resursfördelningssystem till stadsdelsnämnderna. Stadsledningskontoret föreslår vidare att bedömningen av ersättningsnivån för korttidstillsyn använder samma kriterier som för särskolan/fritidshem. Det innebär att den av utbildningsnämnden bedömda nivån (behovsgruppen) ”följer med” när eleven börjar i korttidstillsynsverksamhet. Bedömning av eventuella förändringar av ersättningsnivå görs därefter av respektive stadsdelsnämnd. Hur dessa bedömningar eller resursmätningar ska genomföras uppdras åt socialnämnden att utreda och utarbeta anvisningar för, enligt förslaget.

Följande modell för ersättning föreslås till samtliga utförare oavsett regiform:

- en fast heltidsersättning/år i 4 nivåer
- en fast deltid ersättning/år i 4 nivåer
- möjlighet att ersätta utifrån s k särskild redovisning när kostnaden bedöms ligga utanför högsta ersättningsnivå.

”Pengen” kommunalt driven verksamhet:

Nivå	Heltid	Deltid
1	86 517	64 888
2	138 428	103 821
3	207642	155 732
4	311 464	233 598

En momscompensation föreslås till enskilda utförare för att kompensera för kommunala utförarens möjlighet till momsavdrag avseende hyra, varor och tjänster. Momscompensationen föreslås bli 2,2 % och motsvarar en uppskattning av de verkliga kostnader som kommunala verksamheter kan göra momsavdrag för.

”Pengen” - enskilt driven verksamhet och entreprenader:

Nivå	Heltid	Deltid
1	88 420	66 316
2	141 473	106 105
3	212 210	159 158
4	318 316	238 737

Den ersättning som stadsledningskontoret föreslår för korttidstillsyn är för ”heltidselev” högre än den ersättning som kommunfullmäktige beslutat om för elever i grundsärskola och som går i fritidshemsverksamhet.

När det gäller resor fortsätter stadsdelsnämnderna att ansvara för kostnader för den så kallade tredje resan, det vill säga i förekommande fall resan från korttidstillsynen till hemmet. Skolans ansvar för resor framgår av skolskjutsanvisningarna som antogs i samband med kommunfullmäktiges budget 2013 (dnr 322-1468/2012).

Öppettider

Det finns ingen tydlig bild av hur stort behovet av korttidstillsyn är under lov som infaller under terminer och under sommarlov. Det beror delvis på hur avtalen är skrivna och besluten är formulerade men också på att det saknas dokumentation som kunde ge en tydligare bild. Det har dock framkommit, i dialog med föräldrar och utförare, att elever med omfattande funktionsnedsättningar har behov av korttidstillsyn i större omfattning än elever med lättare funktionsnedsättningar.

Stadsledningskontorets förslag innebär att korttidstillsyn ska erbjudas minst mellan klockan 06.30 och 18.30 varje vardag året runt, såväl under terminer som under lov. För att korttidstillsyn ska kunna erbjudas under hela sommarlovet ska det vara möjligt att kunna lösa detta i samarbete mellan flera verksamheter under del av sommaren.

Lokaler, övriga kostnader

Egen regi har oftast verksamheten för korttidstillsyn i skolans lokaler och kostnaden för korttidstillsyn särskiljs inte från övriga lokalkostnader. De enskilda utförarna som inkommit med uppgifter har rapporterat lokalkostnader mellan 10 000 kr – 120 000 kr/år. Även i dessa fall har det varit svårt att klargöra om korttidstillsynsverksamheten samordnas med andra verksamheter.

Stadsledningskontoret konstaterar att snittkostnaden för lokaler för fritidsverksamhet i staden är 16 000 kr/år samt för daglig verksamhet enligt LSS, 24 000 kr/år. Samma beräkningsgrund har använts för att få en kostnadsbild av övriga kostnader som visar en kostnad på 19 000 kr/år för fritidsverksamhet och 44 000 kr/år för daglig verksamhet.

Utbildning

Det är vanligt förekommande att den som är chef för verksamheten har ett större ansvarsområde än enbart korttidstillsynen. Den vanligaste befattningen bland personal är elevassistent.

Vid två möten som stadsledningskontoret inbjöd till – ett för föräldrar och ett för utförare – har såväl föräldrar som utförare framfört vikten av att det finns en chef närvarande i verksamheten och att den personal som anställs har kompetens från omsorg om personer med funktionsnedsättning och social kompetens för att stötta den enskilde i olika sociala förmågor.

Utförarnas synpunkter vad gäller kompetens är att det ska finnas en platsansvarig chef för verksamheten och att personal ska ha minst gymnasial utbildning med inriktning mot omsorg om personer med funktionsnedsättning. Utförarna anser också att det finns behov av mentalskötare för att kunna möta enskilda med beteendestörningar samt att det ska krävas att personalen utbildas i bemötande.

Innehåll/aktiviteter

Insatsen korttidstillsyn ska kunna erbjuda den enskilde en meningsfull sysselsättning. Den enskildes behov av omvårdnad, tillsyn och aktiviteter ska tydligt framgå i en beställning till utföraren som i sin tur ska beskriva hur detta ska tillgodoses i en genomförandeplan.

För många elever krävs specialleksaker och annat anpassat material för att de ska ha möjlighet till samma aktiviteter och meningsfull sysselsättning som elever utan funktionsnedsättning. Detta innebär ofta fördyrande inköp för utföraren.

Förvaltningens synpunkter

Läsåret 2012/2013 bedrivs korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS vid 22 av de kommunala skolorna i staden. Antalet barn/ungdomar som deltar är cirka 220.

I stadsledningskontoret förslag sägs att beslut om korttidstillsyn fattas från och med det att ungdomen börjar i årskurs 7. Beslut kan också fattas under sommaren efter avslutad årskurs 6, i de fall den enskilde begär det. Enligt skollagen, 14 kap. 7 §, ska *”fritidshem erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år”*. Det är alltså elevens ålder och inte årskursen som avgör när fritidshem inte längre erbjuds. För att inga luckor i barnets fritidsverksamhet ska uppstå behöver, enligt förvaltningens uppfattning, tidpunkt för beviljandet av korttidstillsyn synkroniseras med skollagens bestämmelse, det vill säga att beslut om korttidstillsyn kan fattas först efter vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

Stadsledningskontoret föreslår att *”bedömningen av ersättningsnivån för korttidstillsyn använder samma kriterier som för särskolan/fritidshem”*. Det innebär att den inom utbildningsnämnden bedömda nivån (behovsgruppen) *”följer med”* när eleven börjar i korttidstillsynsverksamhet. Bedömning av eventuella förändringar av ersättningsnivå görs därefter av respektive stadsdelsnämnd. Hur dessa bedömningar eller resursmätningar ska genomföras uppdras åt socialnämnden att utreda och utarbeta anvisningar för, enligt förslaget. Vad detta kommer att innebära för de aktuella skolornas kommande ersättningar för korttidstillsynsverksamhet framgår inte. Enligt förvaltningens mening behöver det redan nu förtydligas vad det konkret innebär att respektive stadsdelsnämnd bedömer eventuella förändringar i ersättningsnivåer; hur länge följer den tidigare nivån/behovsgruppen med, i vilka sammanhang bedöms förändringarna etc.

Enligt stadsledningskontoret är den föreslagna ersättningen för *”heltidselev”* i korttidstillsyn högre än den ersättning som kommunfullmäktige beslutat om för elever i grundsärskola och som går i fritidshemsverksamhet, enligt stadsledningskontoret. Detta stämmer för nivå/ behovsgrupp 3 och 4. För nivå/behovsgrupp 1 och 2 är ersättningen klart lägre enligt förvaltningens uppfattning.

I förslaget bedöms att 60 % av barn/ungdomar har korttidstillsyn på heltid och resten på deltid (mindre än 15 timmar per vecka). Stadsledningskontoret föreslår olika ersättning för hel- respektive deltid. På grund av den korta remisstiden har inte någon konsekvensanalys av den föreslagna ersättningsmodellen för skolorna kunnat genomföras. En översiktlig beräkning har gjorts utifrån följande antaganden:

- Stadsledningskontorets bedömning att 60 % av barnen/ungdomarna har korttidstillsyn på heltid och resten på deltid stämmer.
- Skolorna följer grundskoleavdelningens rekommendation om ersättningsnivå i sina överenskommelser med stadsdelförvaltningarna (det vill säga motsvarande den peng och tilläggsschablon eleven haft i den tidigare fritidshemsverksamheten).

Denna beräkning visar att grundskolornas/grundsärskolornas intäkter minskar med cirka 900 000 kronor per år. Någon motsvarande beräkning för gymnasie-/gymnasiesärskolor har inte gjorts men sannolikt minskar intäkterna även för dem på motsvarande sätt.

Insatser enligt bland annat LSS kräver särskild dokumentation utifrån dokumentationsbestämmelserna i LSS. Krav på dokumentation när det gäller korttidstillsyn är genomförandeplan och fortlöpande journalanteckningar. Skolan har hittills - när stadsdelförvaltningarna efterfrågat detta - översänt den dokumentation som skolan normalt är skyldig att upprätta, till exempel IUP (individuell utvecklingsplan). Redan nu har stadsdelförvaltningarnas krav på att skolorna ska inrapportera genomförandeplan och journalanteckningar ökat och tydliggörs nu ytterligare i och med förslaget om LOV-upphandling (lagen om valfrihet). Skolornas administration ökar därmed.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss om utökad valfrihet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS - korttidstillsyn till skolungdom över 12 år.

Beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Remissen om utökad valfrihet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS - korttidstillsyn till skolungdom över 12 år.